

HLAVNÍ TÉMA

BUDE JEDNODUŠŠÍ SLADIT PRACOVNÍ A SOUKROMÝ ŽIVOT?

Dne 13. 6. 2019 schválila Evropská rada Směrnici Evropského parlamentu a Rady o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU (dále jen „Směrnice“).

Důvodem přijetí Směrnice je mimo jiné skutečnost, že pro mnohé rodiče a zaměstnance s pečovatelskými povinnostmi je rovnováha mezi pracovním a soukromým životem značným problémem, který má negativní dopad zejména na nižší zaměstnanost žen a jejich odměňování. Ženy, které mají děti, pracují obvykle na částečné úvazky a více času tráví plněním neplacených pečovatelských povinností. Současná právní úprava podle Směrnice neobsahuje dostatečné prostředky motivující muže k převzetí rovného dílu pečovatelských povinností, což následně posiluje genderové rozdíly v oblasti pracovních a pečovatelských povinností.

Tyto a ostatní důvody vedly k rozhodnutí zrušit dosavadní směrnici upravující rodičovskou dovolenou a nahradit ji novou Směrnicí zavádějící více způsobů pro sladění pracovního a soukromého života. Hlavními prostředky Směrnice ke splnění tohoto cíle jsou otcovská dovolená, rodičovská dovolená, pečovatelská dovolená a právo zaměstnanců na pružné uspořádání pracovní doby.

Otcovská dovolená

V souladu se Směrnicí je otcovská dovolená pracovním volnem pro otce, které je určeno k čerpání při příležitosti narození dítěte. Minimální délka otcovské dovolené, kterou jsou státy povinny zajistit, je 10 pracovních dnů. Právo na otcovskou dovolenou nesmí být podmíněno délkou trvání pracovního vztahu.

Rodičovská dovolená

Rodičovskou dovolenou je pracovní volno z důvodu

narození nebo osvojení dítěte za účelem péče o toto dítě. Státy musí zajistit, aby zaměstnanci (matka i otec dítěte) měli právo na rodičovskou dovolenou minimálně v délce čtyř měsíců. Tuto rodičovskou dovolenou by měli mít zaměstnanci právo čerpat až do doby, kdy dítě dosáhne určitého věku, který nesmí být nižší než osm let.

V souladu se Směrnicí by mělo být právo na rodičovskou dovolenou v určitém rozsahu nepřenositelné z jednoho rodiče na druhého, a to v minimálním rozsahu dvou měsíců. Pokud si tak druhý rodič nevyčerpá onen minimální rozsah, rodiče o tuto část (placené) nepřenositelné rodičovské dovolené přijdou.

V souvislosti s rodičovskou dovolenou mohou členské státy přijmout podmínky, jako např. přiměřenou lhůtu pro oznámení o čerpání rodičovské dovolené, které by navíc mělo obsahovat předpokládaný začátek a konec rodičovské dovolené. Členské státy také mohou podmínit rodičovskou dovolenou minimální délkou trvání pracovního vztahu, která ale nesmí přesáhnout jeden rok.

Směrnice dále přikazuje členským státům, aby přijaly opatření, aby si zaměstnanci mohli čerpat rodičovskou dovolenou flexibilními způsoby, např. pouze na část pracovní doby.

Pečovatelská dovolená

Pečovatelskou dovolenou by mělo být volno pro zaměstnance za účelem poskytování osobní péče nebo pomoci příbuzné osobě / osobě žijící ve společné domácnosti se zaměstnancem, která tuto péči nebo pomoc z důvodu závažného zdravotního stavu potřebuje.

Členské státy jsou povinny zajistit, aby měli zaměstnanci právo na pečovatelskou dovolenou v rozsahu nejméně pěti pracovních dnů za rok.

Číst více na www.pravniprostor.cz

Mgr. Romana Náhliková Kaletová | advokát, Advokáti Písek

Na právním portálu Právní prostor.cz naleznete v nejbližších 14 dnech i tato témata:

Metro jako věc v právním smyslu

Fundační principy a hranice jejich flexibility

Mezinárodní únos dítěte

Budou si moci společníci vyplatit dividendu k Vánocům?

WWW.PRAVNIPROSTOR.CZ

HLÍDAČ OCHRANNÝCH ZNÁMEK

OCHRANNÉ ZNÁMKY POD KONTROLOU

VYHLEDÁVÁNÍ
POROVNÁVÁNÍ
MONITORING

VÍCE INFORMACÍ O NOVINCE

STRUČNĚ

VZTAH NEPŘÍČETNOSTI K TRESTNÉMU ČINU OPILSTVÍ

Poměrně často se v životě vyskytují případy, kdy osoba spáchá trestný čin pod vlivem návykové látky, přičemž tato skutečnost nemá na případnou trestní odpovědnost pachatele žádný vliv. Neplatí to však absolutně.

[celý článek](#)

OCHRANA OBYDLÍ DLUŽNÍKA

V červnu 2019 nabyla účinnosti část novely zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“). Jednou ze změn, které novela insolvenčního zákona přinesla, je změna způsobů oddlužení, které jsou definovány v § 398 insolvenčního zákona, na oddlužení zpeněžením majetkové podstaty a oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty.

[celý článek](#)

RODINNÝ PODNIK KONEČNĚ DEFINOVÁN

Poprvé v české historii došlo k zakotvení definice rodinné obchodní korporace a rodinné živnosti. V květnu tohoto roku vláda ČR schválila usnesení o vymezení rodinných podniků v České republice.

[celý článek](#)

INFORMOVANÝ SOUHLAS PACIENTA JAKO PODMÍNKA POSKYTNUTÍ LÉKAŘSKÉ PÉČE

Vztah mezi pacientem a lékařem můžeme vnímat jako specifický vztah, který se vyznačuje informačním deficitem na obou stranách, v důsledku čehož můžeme daný vztah vnímat jako nerovný. Každá ze stran má totiž znalosti o podstatných skutečnostech, o nichž druhá strana neví.

Lékař tak nebude mít všechny dostatečné informace o pacientovi jako je např. vědomost o tom, jaká onemocnění pacient již prodělal, jaké jsou dědičné nemoci v jeho rodině atd. Uvedený informační deficit je ovšem lékař schopen na základě svých znalostí a zkušeností odstranit vhodnými dotazy na pacienta. V případě pacienta se pak bude jednat o informační deficit v oblasti medicínských znalostí. Vzhledem

k tomu, že informační deficit na straně pacienta již není snadné samotnou aktivitou pacienta lehce odstranit, jelikož mu k tomu chybí odborné znalosti, na základě kterých by byl schopen vůči lékaři činit všechny podstatné dotazy ve vztahu k jeho zdravotnímu stavu, je ve slabším postavení a můžeme o něm hovořit jako o slabší smluvní straně. Jelikož bývá při lékařském zákroku zasahováno do osobnostních práv a integrity člověka, reflektuje informačně nevýhodné postavení pacienta i právní úprava, která zavádí nástroje, jejichž pomocí má být vyrovnáváno nerovné postavení mezi pacientem a lékařem. Mezi tyto nástroje patří mj. informovaný souhlas pacienta, o kterém bude dále pojednáno.

Úpravu informovaného souhlasu pacienta nalezneme již na mezinárodní úrovni v Úmluvě na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti

s aplikací biologie a medicíny: Úmluva o lidských právech a biomedicíně (dále jen „Úmluva o lidských právech a biomedicíně“), která v čl. 5 stanoví, že jakýkoli zákrok v oblasti péče o zdraví lze provést za podmínky, že k němu dotčená osoba (pacient) poskytla svobodný a informovaný souhlas, přičemž tato osoba musí být řádně informována o účelu a povaze zákroku, jakož i o jeho důsledcích a rizicích. Takto dotčená osoba (pacient) pak může takový souhlas kdykoli svobodně odvolat.

Na národní úrovni se ochraně osobnostních práv a lidské integrity v obecné rovině věnuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“).

Číst více na www.pravniprostor.cz

Mgr. Hana Šerá | doktorandka na KOP PF MU

JUDIKATURA

ZMĚNA ADVOKÁTNÍHO TARIFU

Plénum Ústavního soudu (soudce zpravodaj Josef Fiala) částečně vyhovělo návrhu III. senátu Ústavního soudu a dnem vyhlášení nálezu ve Sbírce zákonů zrušilo ustanovení § 9 odst. 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, ve slovech „jehož pobyt není znám“. Ve zbývající části odmítlo návrh jako podaný někým k tomu zjevně neoprávněným.

III. senát Ústavního soudu navrhl zrušení § 9 odst. 5 advokátního tarifu v souvislosti s jím posuzovanou ústavní stížností. Okresní soud v Nymburce v předmětné věci stěžovatelce – advokátce přiznal usnesením odměnu za zastupování žalované fyzické osoby (toho času neznámého pobytu), neboť podle § 140 odst. 2 zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen o. s. ř.), platí advokátovi jeho hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Tato odměna byla vyčíslena na částku 14 759,48 Kč (za čtyři úkony právní služby, kdy hodnota jednoho úkonu je 2 544 Kč). Naopak však okresní soud stěžovatelce nepřiznal odměnu za jeden vyúčtovaný úkon, a proto se stěžovatelka proti rozhodnutí odvolala. Krajský soud následně usnesením okresního soudu změnil tak, že vyšší odměny stěžovatelky stanovil na částku 4 880 Kč. Podle krajského soudu byla stěžovatelka ustanovena opatrovníci žalované podle § 29 o. s. ř. a okresní soud při vyčíslení její odměny pochybil, neboť podle § 9 odst. 5 a § 7 bod druhý a § 12a odst. 1 advokátního tarifu činí odměna za jeden úkon právní služby pouze 400 Kč. Stěžovatelka se poté obrátila na Ústavní soud. Ve své ústavní stížnosti především uvádí, že přiznání odměny ve výši 400 Kč za jeden úkon je v tomto případě v rozporu se zásadou spravedlivé odměny za vykonávanou práci. Daný postup krajského soudu je podle stěžovatelky nespravedlivý proto, že mezi činnostmi advokáta, který byl ustanoven opatrovníkem účastníka neznámého pobytu, a advokáta, který byl ustanoven zástupcem účastníka podle § 30 odst. 2 o. s. ř., není žádný zásadní rozdíl.

celý článek

NEZÁKONNÉ PŘESTUPKOVÉ ŘÍZENÍ

II. senát Ústavního soudu (soudce zpravodaj Ludvík David) vyhověl ústavní stížnosti a zrušil rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1, neboť jím bylo porušeno právo stěžovatele na náhradu škody způsobenou nezákonným rozhodnutím při výkonu veřejné moci podle čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

Stěžovatel čelil obvinění ve věci přestupku v provozu na pozemních komunikacích, kterého se měl dopustit tím, že na parkovišti řídil automobil, se kterým při vyjíždění z parkovacího místa couváním ohrozil jiné vozidlo. Magistrát města Ostravy zahájil se stěžovatelem řízení o přestupku, které bylo přerušeno za účelem vypracování znaleckého posudku. Znalec však konstatoval, že z dokumentace pořízené policejním orgánem nebylo možno seznat konečné postavení vozidel a zodpovědět tak otázku, zda byla či nebyla obě vozidla před střetem v pohybu. Správní orgán mj. i proto uzavřel, že v jednatelnosti stěžovatele nelze spatřovat naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a řízení zastavil. Stěžovatel poté neúspěšně žádal podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem o náhradu škody a poskytnutí přiměřeného zadostiučinění Ministerstvu dopravy. Obrátil se proto na Obvodní soud pro Prahu 1 s žalobou o zaplacení částky 4 719 Kč, představující náklady vynaložené na právní zastoupení před správním orgánem. Obvodní soud žalobu zamítl, což odůvodnil zejména tím, že v případě zastavení přestupkového řízení nelze automaticky dovozovat odpovědnost státu podle zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem tak, jak tomu bývá v případě škody vzniklé zahájením trestního řízení, které neskončilo odsuzujícím rozsudkem. Nelze tedy podle něj dovést odpovědnost státu za škodu způsobenou rozhodnutím, které nebylo zrušeno, a nebyl tedy prokázán nesprávný úřední postup.

celý článek

ROZHOVOR

PAVEL ŠÁMAL

Jaká je největší slabina současného trestního řádu? Dočkáme se v dohledné době nového trestněprávního procesního předpisu? Jakým směrem by se měl zákonodárce de lege ferenda vydat v souvislosti s odklony? Či co by si prof. Pavel Šámal přál u příležitosti kulin, které počátkem roku oslavil trestní zákoník? To, a ještě mnohem více prozrazuje současný předseda Nejvyššího soudu v následujícím rozhovoru.

Svůj příspěvek na letošním ročníku odborného kongresu Právní prostor jste věnoval tématu „Odklony v justiční praxi“ a tohoto tématu se přidržím i v první otázce. Který z Vámi zmíněných institutů hodnotíte jako neúčinnější?

Otázkou je, co všechno za odklony považujeme, protože vymezení tohoto pojmu není v právní teorii ani praxi jednotné. Pokud chápeme odklony v širším slova smyslu, zahrnujeme mezi ně jakékoliv odklonění od pravidelného průběhu trestního řízení. Patří sem tak i trestní příkaz, a ten je z hlediska praxe využíván rozhodně nejvíce.

U trestního příkazu však na druhé straně absentují restaurativní prvky, jež jsou rozhodující při pojetí odklonů v užším slova smyslu. Těmi se rozumí podmíněně zastavení trestního stíhání, narovnání a odstoupení od trestního stíhání mladistvého. Z tohoto pohledu pak praxe nejvíce využívá podmíněně zastavení trestního stíhání a jeho obdobu ve zkráceném řízení – podmíněně odložení návrhu na potrestání.

pokračování na straně 3

NOVELA ZÁKONA O POZEMNÍCH KOMUNIKACÍCH

Dne 5. 9. 2019 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 227/2019 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Důvodová zpráva upřesňuje, že změny, které tato novela o bezmála čtyřech desítkách změnových bodů přináší, se týkají zejména způsobu úhrady časového poplatku za užití zpoplatněných pozemních komunikací, stejně tak jako i způsobu prokazování a kontroly této úhrady. V oblasti časového zpoplatnění užívání některých pozemních komunikací má ke slovu přijít nová komplexní právní úprava, která má výrazně zjednodušit proces úhrady časového poplatku za užívání zpoplatněných pozemních komunikací a zefektivnit možnosti kontroly této úhrady. Současné technologie totiž umožňují ztotožnit vozidlo přímo při jízdě po zpoplatněné pozemní komunikaci, a to prostřednictvím státní poznávací značky jako jednoznačného identifikátoru vozidla. Úhradu časového poplatku lze proto provádět přímo pro konkrétní vozidlo identifikované jeho státní poznávací značkou, přičemž tato úhrada bude zaznamenána v evidenci, která bude v této souvislosti zřízena. Změn však novela přináší řadu dalších, týkají se například vozidel osvobozených od zpoplatnění.

Vedle zákona o pozemních komunikacích je novelizován také zákon o Státním fondu dopravní infrastruktury a zákon o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích.

Své účinnosti zákon nabývá, ovšem s výjimkou dvou ze svých ustanovení, dnem 1. 1. 2021.

 [Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

 [celý článek](#)

NAŘÍZENÍ O PROVEDENÍ NĚKTERÝCH USTANOVENÍ ZÁKONA O INVESTIČNÍCH POBÍDKÁCH

Dne 30. 8. 2019 bylo ve Sbírce zákonů publikováno pod č. 221/2019 Sb. nařízení vlády o provedení některých ustanovení zákona o investičních pobídkách.

Jak vysvětluje Ministerstvo průmyslu a obchodu, které pro vládu návrh tohoto nařízení připravilo, přijetí takového nařízení bylo nezbytným předpokladem k zajištění fungování systému investičních pobídek po nabytí účinnosti novely zákona o investičních pobídkách publikované ve Sbírce zákonů pod č. 210/2019 Sb. Obecně jí mají být stanoveny další bližší parametry investic, jež je možné podpořit investiční pobídkou.

V podrobnostech proto vymezuje typy investičních akcí, na které lze poskytnout investiční pobídku, typy investičních akcí, na které lze poskytnout investiční pobídku ve formě hmotné podpory pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku pro strategickou investiční akci, další všeobecné podmínky pro jednotlivé typy investičních akcí, vzor tiskopisu pro uplatnění zájmu získat investiční pobídku, minimální hodnoty pořízeného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku a minimální počty nových pracovních míst pro strategickou investiční akci, a nakonec maximální výši hmotné podpory pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku pro strategickou investiční akci.

Své účinnosti nařízení nabylo shodně jako výše zmíněná novela zákona o investičních pobídkách, tedy dnem 6. 9. 2019.

 [Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

 [celý článek](#)

NOVELA INSOLVENČNÍHO ZÁKONA

Dne 5. 9. 2019 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 230/2019 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

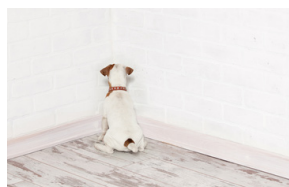
Tato krátká novela o jediném změnovém bodu byla přijata na základě poslanecké iniciativy. Důvodová zpráva vysvětluje, že byl návrh zpracován jako snaha o adekvátní reakci na stav, kdy dosavadní právní úprava jednak neumožňuje zohlednit fakt, že tzv. dětští dlužníci zpravidla svou zadluženost nezavinili, příp. se na jejím zavinění pouze částečně podíleli, stejně tak jako neumožňuje zohlednit mimořádný zájem na oddlužení těchto osob na počátku jejich ekonomické aktivity. Novela tak má být reflexí skutečnosti, že součástí problému zadlužení populace je i nezamýšlený dopad na tzv. dětské dlužníky. To jsou nezletilí nebo ti, kdo nedávno nabyli zletlosti a nesou si z doby, kdy byli nezletilí, dluhy, k jejichž vzniku zpravidla nijak nepřispěli a z jejichž vzniku neměli žádnou výhodu.

 [Náhled dokumentu v právním informačním systému CODEXIS](#)

 [celý článek](#)

ČLÁNEK

POKOUSÁNÍ PSEM A NÁHRADA ŠKODY V TRESTNÍM ŘÍZENÍ

Cílem mého článku není popsat všechny možné právní varianty, které z pohledu trestního práva mohou nastat po napadení člověka psem, ale na jednom skutečném příběhu vysvětlit potenciálním poškozeným, že rozhodování o náhradě škody v trestním řízení v podobných případech nemusí být jednoduché.

 číst více na www.pravniprostor.cz

LZE ZAJIŠŤOVACÍM PŘEVODEM PRÁVA ZAJISTIT TAKÉ BUDOUCÍ DLUH?

Patrně ano, ale na definitivní odpověď si musíme ještě počkat. Nejvyšší soud nevyužil příležitosti zaujmout stanovisko k této otázce, předmětné výroky soudů nižších stupňů zrušil a věc vrátil k opětovnému posouzení soudu prvního stupně. Zrušovací rozsudek Nejvyššího soudu, resp. obiter dictum tohoto rozhodnutí dává nicméně tušit, že odpověď na otázku obsaženou v názvu tohoto příspěvku bude zřejmě kladná.

 číst více na www.pravniprostor.cz

PRÁVNÍ PROSTOR – elektronický časopis nakladatelství CODEXIS publishing spol. s r.o., člen skupiny ATLAS GROUP, a redakce právního portálu Právní prostor.cz, jehož provozovatelem je společnost ATLAS consulting spol. s r.o., člen skupiny ATLAS GROUP; www.atlasconsulting.cz, klientske.centrum@atlasgroup.cz, Výstavní 292/13, Ostrava-Moravská Ostrava, 702 00, tel.: 596 613 333. Vychází jednou za 14 dní. Kontakt na redakci: Mgr. et Mgr. Zuzana Cholostová, šéfredaktorka, tel.: 731 604 972, cholostova@pravniiprostor.cz, Ing. Markéta Švrčková, marketingová manažerka, tel.: 603 222 353, srvckova@pravniiprostor.cz © Všechna práva vyhrazena. Bez předchozího písemného souhlasu nakladatelství CODEXIS publishing spol. s r.o. člen skupiny ATLAS GROUP je zakázána jakákoliv další publikace, přetisknutí nebo distribuce (tištěnou i elektronickou formou) jakéhokoliv materiálu nebo části materiálu zveřejněného v tomto elektronickém časopisu. Přihlášení nebo odhlášení elektronického časopisu na klientske.centrum@atlasgroup.cz

ROZHOVOR

...
Dle statistik předložených v dubnu NS se ukončování trestního řízení formou schválení dohody o vině a trestu netěší příliš velké oblibě (v roce 2018 skončilo touto formou 135 trestních stíhání). Čím si tento fakt vysvětlujete?

V případech využívání dohody o vině a trestu je zde velká konkurence v podobě trestního příkazu, o němž jsem hovořil v předchozí odpovědi, ale i dalších odklonů. Podle mého názoru by tak bylo třeba, aby se možnost využít dohody o vině a trestu rozšířila na širší okruh trestných činů, tedy i na zvláště závažné zločiny.

NS ve spolupráci s NSZ projevuje snahu ovlivnit praxi i legislativu v oblasti odklonů. Jaké konkrétní změny v souvislosti s cílem rozšířit využívání dohody o vině a trestu navrhuje?

Jednou z námi navrhovaných změn je právě již zmíněné rozšíření na zvláště závažné zločiny. Dále pak chceme např. zavést možnost využít dohody o vině a trestu v rámci řízení před soudem, protože zatím je její použití možné toliko u předběžného projednání obžaloby. Proto navrhuje, aby nově bylo možné využít ji také v hlavním líčení, a to zejména na jeho počátku.

Z hlediska dalších změn přichází v úvahu odstranění nutné obhajoby při sjednávání dohody o vině a trestu. Obecné důvody nutně obhajoby – tzn. tam, kde jsou v obecných případech stanoveny podle trestního řádu, by ale samozřejmě při sjednávání i schvalování dohody o vině a trestu zůstaly.

V jakém časovém horizontu by se podle Vašich odhadů mohly tyto návrhy stát součástí platné právní úpravy?

Výše navrhované změny jsou součástí poslaneckého návrhu, který v dubnu tohoto roku předložila prof. Helena Válková, předseda ústavně-právního výboru Poslanecké sněmovny Marek Benda a další poslanci.

[celý rozhovor](#)

Karolina Drachovská | redaktorka

PRÁVNÍ VÝPOČTY

ZJISTĚTE VÍCE

 PRÁVNÍ PROSTOR

Chcete si přečíst i starší čísla časopisu PRÁVNÍ PROSTOR?

Staňte se registrovaným uživatelem portálu a získajte přístup do archivu časopisu

ZAREGISTROVAT SE